

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.
Az E. M. K. E. brassó-, kis- és nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.
 brassói, fogarasi, hosszufalusi és zernesti, dicső-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszú-aszói, kőhalmi, medgyesi, nagy-siki, segesvári és szent-ágothai kir. járásbírók hivatalos hirdetője.

MÉGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

SZERKESZTŐSÉG:

Brassó, Szt.-János-utca 19. sz. I. emelet, hol a szerkesztő naponta 4-5 óra között található. Kis-Küküllőmegyét érdeklő közlemények Gyöngyösi István szerkesztőhöz Dicső-Szent-Mártonba küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.**KIADÓ-HIVATAL**

Brassó, Szent-János-utca 19. sz. (új) I. emelet. hova az előfizetési és hirdetési díjak bérmentve küldendők.

Hirdetések és Nyit-tér előre fizetendő.

ELŐFIZETESI ÁR

helyben házhöz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 7 frt, felévre 3 frt 50 kr., negyedévre 1 frt 80 kr. Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:

4 hasábos gármond-sor vagy annak helye 5 kr. (1-10 sor 50 kr.) Nagyobb és többszöri hirdetéseknek kedvezmény. Minden egyes hirdetés után még külön 30 kr. bélyeg-díj fizetendő. Nyit-tér közlemény sora 10 kr.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK:

Brassóban a kiadóhivatalban. **Budapestben:** Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus) Dukes és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát. **Bécsben:** Daube G. L. és társa Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukes M.; **Berlinben:** Rudolf Mosse **Frankfurtban:** Daube G. L. és társa hirdetési irodájában.

Dr. Koch Róbert.

Mily név! Egész nyárspolgáris hangzásu... ki viselője, hogy vezércikkben ünnepeljük? Talán hadvezér, ki diadalmas csatákat vívott; talán diplomata, ki nemzeteket gyilkolt; talán fölfedező, ki egy új öldöklő fegyvert, vagy egy jól kormányozható léghajót fedezett föl? Ily nagyságokat szokás vezércikkben ünnepelni, de Dr. Koch Róbert — ki ő?

Ma idegenszerű e név a nagy tömegben, de hónapok, tán hetek választanak el csak azon időtől, midőn milliók, a királyi palotától kezdve az utolsó kunyhóig, áldva fogják a férfiú nevét emlegetni, kit minden túlzás nélkül az emberiség egy új Prometheusának mondhatunk.

A legszönyörűbb betegségnek, a földünk kerekességén évente milliónyi áldozatot szedő tuberkulozisnak, az emberirtó tüdővésznek, melylyel szemben az orvosi tudomány eddig tehetetlen volt, fedezte föl biztosan ható gyógyszerét, miután 8 évvel ezelőtt sikerült e legszönyörűbb betegségnek okozóját egy bacillusban fölfedeznie.

Franklint, a villámhárító fölfedezőjét, Pasteurt, a veszettség gyógy módjának megállapítóját, eddig az emberiség jótevőinek legnagyobbjaihoz számítottuk. Azok maradnak ezután is; de földünk kerekességén egy évtized alatt nem pusztul el azon bajokban, melyek ellen amazok nyújtottak óvszert, csak félmillió ember is, mint a mennyi akár drága hazánkban elpusztul évente ama gyilkos, eddig jóformán gyógyíthatatlan betegség által, melynek számára e bűvár ma biztos gyógyszert nyújt az emberiségnek.

Viruló egészségben, a nézők szemét-szívét gyönyörködtető szépségben lebbent el még a minap üde szép leány, egészséges ifjú a táncteremben előttünk; kimelegedve lépett ki a hűvös éjszakába, — s rövid időn halljuk, hogy beteg, az üde arcz beesik, a sápadt orczákon

lázás pirosságu rózsák égnek; az aggodó szülők hasztalan fordulnak az orvoshoz, az betegét, ha ugyan annak anyagi viszonyai engedik, Mentonéba, Davosba vagy Görbersdorfba küldi s rendszerint onnan vesszük kedvesünk halála hírért. De ha visszatér is, nem a régi többé; elhuzza baját talán még egy pár évig, — az üde ifjúból, hajadonból váz lesz, mely csak alig árnya annak, a mi néhány évvel ezelőtt volt, a míg végre hosszas aszkór után megváltóként jelenik meg betegágyánál a halál nemtője.

S ez iszonyu baj az emberiségnek legjavát, azt is a legszebb életkorban, a 20. és 30 ik életév között szokta elragadni. Hány szület láta gyermekeit viruló ifjúságban felnőni s midőn e legszebb kort érik el, elhervadnak egyik a másik után, menthetlenül, mint tört virágok.

Van-e közöttünk, ki ne vesztett volna el kedvesei közül valakit e lassan, de könyörtelenül pusztító bajban; ki ne jajdult volna fel keservesen, az emberi tudomány fogyatékoságán, hogy e legelterjedtebb betegségnek gyógyszerét nem tudja megtalálni!

A táviró jelenti, hogy az ifjú német császár, midőn a fölfedezés tényéről bizonyosságot szerzett, kijelentette, hogy Isten kegyelmének jelét látja benne, hogy az ő uralkodása korában, az általa kormányzott állam egy tudósa ajándékozta meg az emberiséget e fölfedezéssel s az ifjú fejedelem e nyilatkozata valóban jogosult.

Nagyobb esemény emléke II-ik Vilmos császár nevéhez nem fűződik s jövőben sem fűződhetik. Aragoniai Ferdinánd s Castilliai Izabella Spanyolországot egyesítették, de e nagy alkotásuknál emlékezetesebb, hogy uralkodásuk alatt az ő anyagi támogatásukkal fedezte föl Columbus Amerikát. De ama parányi, csak kitérő mikroskóppal látható bacillusnak lefegyverzése, mely évente milliók életét oltja el, nagyobb jelentőségű esemény Columbus fölfedezésénél is s dicsőségének sugarai mindenkor fényt árasztanak a fejedelemre is, ki államában a tudományoknak oly otthont adott, mely ily gyümölcsöt tudott termelni. Mert — s ezt nem szabad felednünk — nem véletlen, nem a sors

szeszélye nyújtotta az emberiségnek a gyógyszerét; az éveken, évtizedeken át folytatott cél tudatos kutatásnak eredménye, a legfényesebb diadal, melyet az orvosi tudomány a mai napig elért.

Hogy jelentőségét méltathassuk, nem lesz fölösleges néhány statisztikai adatot közölnünk.

Az adatok, melyeket statisztikai évkönyveink közölnek, valóban elrémítők. E szerint hazánk lakosságának 5 százaléka szenved tuberkulosis bajokban, tehát körülbelül 800.000 ember! S ezeknek ismét legalább 10 százaléka, tehát vagy 80.000 ember hal meg évente e betegség következtében!

80.000 halott évente... felér a legvéresebb csatával! S e 80.000 ember élete, az őt fenyegető veszély ellen meg lesz óvható, az emberiség 5 százaléka életét meghosszabbíthatik évtizedekkel, talán addig, míg az aggodor nem vet annak végét. — S mindez egy tudós kutatásának, tanulmányozásának eredménye!

De a dolognak még egy más, valóban lélekemelő oldala is van s ez a fölfedező önzetlensége.

Mérhetlen anyagi sikert méríthetne a tudós önmaga számára fölfedezéséből. Játssza szedhetné a milliókat, hisz egy betegségben, melyet senki sem tud kivételesen orvosolni, csak ő képes visszaadni az egészséget, az életet! S mit tesz ő? November hó 26-án a berlini orvosok társaságában gyógy módja egész lényegét közzé fogja tenni. A mit fölfedezett, azt az emberiség közkincsévé szánta, a maga számára nem tartva fenn belőle többet, mint a mennyi mindenkinek jut.

Anyagias korszakunkban ez valóban lélekemelő példa.

Ezek után legyen szabad még néhány életrajzi adatot közölnünk ama férfiról, ki e fölfedezésével az emberiséget s annak minden egyes tagját örök halálra kötelezte, kinek neve élni fog, a míg emberek élnek.

Koch Róbert 1843-ban Klaustalban született s 1862-től 1866-ig Göttingában végezte orvostudományi tanulmányait. Mint orvos Langenhagenben, Rackwitz- és Wollsteinban mű-

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.**A szabad ég alatt.**

(A „Brassó” eredeti tárczája.)

Az embert elválaszthatatlan kapesok fűzik a természethez. Annak ölen pillantjuk meg a napvilágot, az életet, táplál, jelöli ki életünk útját s annak kebelén hajtja fejét örök nyugalomra az elfáradt vándor. Nem volt és nem lesz ember, ki magát a természet befolyása és örök törvényei alól — egy pillanatra bár — kivonhatta volna. A természet mindannyiunk teremtménye és fentartója s a majdan reánk boruló sírhant is csak az anyatermészet lágy szemfedője, melylyel keblére takar, jelöl, hogy még akkor is övéi, édes gyermekei vagyunk.

De nemcsak anyagi létünk, hanem szellemi világunk is minden szálával a természethez tapad. Minden fogalmunk, képzetünk, közvetlenül vagy közvetve a természetből van merítve; az emberi szellem legigazabb termékei a természet melegágyából fakadtak; az emberi tudás kiapadhatatlan forrása maga a természet. Abban rejlik minden jó és igaz s mikor az érző lélek és a kutató elme magáévá teszi mindezeket, valójában csak felszínre hozza azt, a mi a természetben elrejtve nyugodott, — mint a bányász, ki a föld méhéből fejti ki a nemes ércet,

Az ember ezt ősidőktől fogva tudja, s azért szeretettel csüng a természetben, és gyönyörűségét leli csodás alkotásaiban. Sőt tovább megy. A tudás vágyától ösztönözve, belemélyed a természet teremtményeinek csodás életébe, fűrkészi annak jelenségeit, kutatja ezek okát, eredetét és célját s — ha talán a végső kérdésekre nem is kap mindenkor kielégítő feleletet, már a kutatás ösvényén az igazság anyagi gyöngyszemére bukkan, hogy ezek révén értő pillantást vethet az örök törvények műhelyébe.

A természet iránti szeretet az ember kebelébe van oltva, de nem mindenkinek van egyforma érzéke annak szépségei iránt, valamint ezen érzék mélysége, bensősége és főleg terjedelme nagyon különböző fokon áll az egyes embereknél.

A természet szelid bájai: a tavaszi nap enyhe verőfénye, a csevegő csermely méla zenéje, az erdő s mező nyugodt pompája, a szárnyasok dalától visszhangzó berek, a biboros alkony, az aranykalászos róna s ehhez hasonló képek mindenkit lelkében megragadnak s még a közönséges emberre is kellemesen hatnak.

Hasonló természeti képeket már az ó- és középkorban is igazi bensőséggel énekeltek meg a költők; azonban az egész ó- és középkorban keresztül hiába kerestük a természetben nyilvánuló nagyszerűség, a

fenség nyilvánulásait. Zordon és vad, borzasztóan fölséges, nagyszerű, de komoran egyhangu természet tájak szépsége iránt a régieknek még nem volt érzékük. A magas hegyek hólepte bércei, vadul szakgatott és meredek sziklafalak, a zúgó hegyipatak és nagy vízesések „borzasztók” és „iszonyatosak” voltak előttük. — Az Alpokat, mint „borzalmat keltő, tenyészet nélküli pusztaságot” írják le; egy művelt angol a vadregényes skót felföldet oly rútúnak nyilvánítja, hogy egy homokpuszta kiesne látszik hozzá képest s a wakefieldi lelkész költője még 1773-ban undorral beszél „a hegyek utálatos vadságáról.” — 1760-ban Chamonix felföldjét még „elátkozott hegyeknek” (les montagnes maudites) nevezték s csak Saussure, a Mont Blanc első megmászója gyönyörű és hű leírásának köszönhető, hogy a környék lakossága lassan-lassan megbarátkozott saját hegyeivel.**)

(Folytatása következik.)

*) V. ö. Dr. Bozóky Alajos. »Római világ.« 1885. II. k. 146—162. lap.

**) L. Horace Bénédict de Saussure. (Eine biographische Studie von Prof. Marc-Jaquet in Genf.) Oesterreichische Alpenzeitung, X. évf. 1888., 232. szám.

ködött s néhány infectious betegségről közölt alapos tanulmánya által feltűnően, 1880-ban Berlinbe hivatott meg a német birodalmi egészségügyi tanács tagjául. Itt csakhamar mint kiváló bacterológus tűnt ki, szellemes módszereket alkalmazván a mikroszkopiai technikában, a bakteriumok festésében és fenyésztésében.

E kutatásainak első nagy eredményeképp 1882-ben fölfedezte a tuberkulosis bacillust, melynek identitását állatokba való átoltás által igazolta s már akkor abbéli reményének adott kifejezést, hogy a tuberkulosis ellenszere meg lesz található, sőt ki is jelölte az utat, melyen azt keresni kell.

1883-ban titkos államtanácsossá nevezte-tett ki s ugyanaz évben a cholera megfigyelésére s tanulmányozására Aegyptomba, majd Indiába küldetett volt ki, hol sikerült neki a cholera okozó úgynevezett comma bacillust fölfedeznie.

E fölfedezést a német állam 100.000 márka tiszteletdíj adományozásával jutalmazta. 1885-ben a berlini egyetem rendes tanárává s az egyetemi egészségügyi intézet igazgatójává nevezetett ki s ez állásában tette ama fölfedezést, melyet már e nyáron, az orvosok berlini nemzetközi congressusán, mint megoldásához közeledőt bejelentett s mely ekkoráig is eredménydús működésének betetőzése.

Koch ma 47 éves, tehát javakorabeli férfiú s a tudomány, az emberiség, Istentől megáldott értelmétől még sok eredményt várhat. Nagyobbat, jelentősebbet ennél nem; de ha megvalósul, mit egy minap tett nyilatkozatában reménykép kifejezett, hogy az uton, melyen a tüdővész ellenszerét fölfedezte, feltalálni reméli az összes infectious betegségeknek, többi között a drága gyermekeinket gyilkoló diphteritisnek gyógyszerét is: akkor a babért, mely nevét már ma is koszoruzza, virágokkal is feldiszi még.

Az ifjú német császárral együtt az egész emberiség örvend Isten kegyelmének, mely megérünk engedte a legborzasztóbb nyavalya pusztító szerének fölfedezését. A fölfedező munkáját pedig kísérje az ég áldása. R.

Külföld.

Királyunk és a czár. Mint németországi lapok jelentik, Sándor czár az orosz trónörökös bécsi fogadtatása alkalmából táviratot intézett király ő Felségéhez s a legmelegebb szavakban fejezte ki köszönetét. A király ő Felsége hasonló szívélyes hangon felelt s a sürgönyváltás mindkét udvar körében a legkedvezőbb benyomást tette. Hogy az uralkodók e szívélyes érintkezése az orosz politikára lesz-e tényleges visszahatással, arról a lapok nem szólnak.

Az oroszok készülődései A „Kreuzzeitung” jelenti Varsóból, hogy egy első osztályú tartalék hadosztály keretei ujabban előbbre tolatnak, vagy tolatnak a Visztula a balpartján, továbbá, hogy egy uralkodó és egy tereki kozák dandár, melyet még egy dandár fog követni, fog Lengyelországba jönni. Az előbbi dandár a Visztula és a Narev jobb partjára, tehát közvetlenül a porosz határra jön. Ez azt bizonyítja, hogy bár Oroszország közvetlenül nem készül hadjáratot indítani, de azért állást foglal Német- és Ausztria-Magyarország ellen.

A hollandi regnesség. A két kamara nov. 14-én tartott együttes ülésében egyhangulag elfogadta a törvényjavaslatot, melylyel a királyné regnességét nevezik ki. A királyné valószínűleg jövő csütörtökön fogja letenni a két kamara ünnepélyes ülésében a regensi esküt.

Vilmos császár a munkások érdekében Berlinben az országos gazdasági collegiumhétfőn este tartott ülésében megjelent a császár, kit Marcard másod államtitkár, mint elnök üdvözölt. Szavaira lelkes éljenzés hangzott fel. A császár óhajára a mezőgazdasági gépek körüli védőintézkedések ügyét tárgyalták. Hosszabb vita után egy rendőrségi szabályzat mellett nyilatkozott a collegium, mely nemcsak a munkaadónak, de a munkásnak is köteleességévé teszi a legnagyobb elővigyázatot. A császár is felszólalt és kifejtette, mily sajnálattal értesült a mezőgazdasági balesetek számának szaporodásáról, különösen a munkásoknál s azért nagyobb gond fordítandó a baj lehető elkerülésére. A többnyire műveletlen mezei munkástól nem lehet követelni, hogy észrevegye saját érdekét s gondoskodjék existenci-

ája biztosításáról, hanem a felelős munkaadókra kell szigorú felügyeletet gyakorolni. A hol gondatlanság forgott fenn, a balesetekért felelőséssel szemben nem gyakorol majd kegyelmet.

Belföld.

Országgyűlés. A képviselőház csütörtöki ülésén a kereskedelmi tárcza tételeinek elintézése után áttért a földmívelési tárcza tárgyalására, melyet Dániel Ernő előadó vezetett be, világos képet vázolván e tárcza költségvetéséről.

Gróf Bethlen András földmívelési minister beszédét az egész ház élénk érdeklődéssel várta, mert ez volt tulajdonképp az első alkalom, hol a tárczájához kötött feladatokról programmszerűleg szólhatott. Bethlen András gróf beszéde nem a hatást kereste, hanem csak a helyeslést és ezt meg is találta, nemcsak a kormánypárti, hanem az ellenzéki padokon is. Beszéde kiterjedt a telepítésre, a talajjavításra, erdőügyekre, Tiszaszabályozásra stb. és nemcsak elméleteket, hanem konkrét terveket is tartalmazott.

Eme beszéd után gróf Károlyi Sándor fűzött megjegyzéseket a minister terveihez és programjához.

A pénteki ülésen folytatták a földmívelési tárcza költségvetésének részletes tárgyalását.

Az ülés legkimagaslóbb mozzanata Herman Ottó felszólalása volt. Herman Ottó nagyszabású beszédében a tudomány értékét és hasznát magyarázta a gyakorlati élet mezején; a tudománynak fenkölt apostola egyesült benne ma a gyakorlati politikussal.

Herman eme beszéde igen nagy magaslaton állott a rendes parlamenti színvonal felett és valóban üdítő volt mindenkire, a ki szárnyalásaiban követni bírta. A képzelődésnek jólesett beleélnie magát abba, hogy talán egykor nemcsak kivételesen, hanem általánosan fogják a gyakorlati és politikai szükségleteket oly tudományos alapon és apparátussal tárgyalni, a mint Herman Ottó tette ezen ülésen.

Móricz Pál igen helyesen emelte ki, hogy a műborgyártást nem szabad összetéveszteni azon családi rendszerrel, mely ennek köpenye alá rejtőzik s hogy tehát, ha a műborgyártás el nem tiltatik, minél nagyobb adóval kell azt sújtani.

A képviselőház szombati ülésében Kaas Ivor báró a kormányhoz intézett interpellációjában kérde: hajlandó-e a kormány a Koch-féle gyógyanyagot beszerezni s e célra Budapesten és Kolozsvárt gyógyszertermeket rendezni be, a melyekből az egész ország gyógyszerrel elláttassék. Az interpelláció kiadatott a belügyministernek.

Az elkeresztelések ügye. Budapestről távirják a „Fr-tt”-nak: A király gróf Csáky Albin cultusministert kedden hosszabb kihallgatáson fogadta, hogy a kormánynak az elkeresztelések kérdésében elfoglalt állásáról tegyen jelentést. A király, hír szerint, megadta jóváhagyását a küszöbön levő declarációhoz.

Jelentés a középiskolákról. A középiskolákról az 1889-90. tanévben a következő jelentéke nyebb adatokat tartalmazza a kultusminister legújabb jelentésének II. füzeté:

A minister constatálja hogy az ország számos középiskolája még mindig túl van tömve. Hogy e bajon segítsen, a minister több várossal alkudozik iskolák alapítása végett. További törekvése az, hogy az idegen tankönyveket a középiskolákból kiküszöbölje és hazai könyvekkel pótolja. A tanároknak való „tultermelés” azonban megszűnt, sőt egyes ágakban a tanerők hiánya kezd érezhetővé válni. Az elmúlt évben 161 gymnasium és 29 reáliskola volt Magyarországon; ezen 180 középiskolából 49, a minister rendelkezése alatt 73 állami vezetés alatt, 58 tartozott a felekezeti autonómiához; 113 iskola birt 8 osztálylyal. A működésben volt 1296 osztályban 43,610 tanuló volt, 645-el több mint az előző évben; e számból 6556 volt egészen tandíjmentes. A tanárok száma 3031 volt, az iskola-vagyon pedig 24,870,000 frtra van téve. Az összes iskolák bevételei 51.22,300 frtra rugtak, amiből 732,600 frtot tandíj fejében vettek be, — A budapesti egyetemen 173 tanár működött; 11 a theologiai, 36 a jogi, 64 az orvosi és 62 a bölcséleti fakultáson. A hallgatók száma az I. félévben 3533-ra rugott, 139,377 frt tandíjbevéttel és 98,378 frt ösztöndíjjal. — A kolozsvári egyetemen 68 tanár vezetése alatt 656 tanuló hallgatta az előadásokat. Az 51 hittani intézet növendékeinek száma 1885-re s a 11 jogakadémiáé 122 tanár mellett 796-ra rugott.

Az E. M. K. E. brassómezei fiókjának közgyűlése.

Az E. M. K. E. helybeli választmánya ötödik közgyűlését tartotta f. hó 16-án d. e. az „Európa” szálló dísztermében. Fájdalom — nem mondhatjuk — hogy zsúfolt ház előtt, mert csak mintegy 50-60 tag vett azon részt, de vigasztaló és felemelő, hogy a jelenlevők teljes odaadást s az ügyhöz méltó, megleget érdeklődést tanúsítottak a gyűlésen.

Valamivel 11 óra után az egyesület nagyérdemű elnöke Kóos Ferencz kir. tan. tanfelügyelő úr elfoglalván az elnöki széket, csinos, átgondolt beszéddel nyitotta meg a gyűlést, mire a mult közgyűlésnek már hitelesített jegyzőkönyve olvastatott fel s vétetett tudomásul.

Ezután Józsa Mihály h. jegyző terjesztette elő a fiókválasztmány évi működéséről szóló részletes és a hűségnek megfelelő jelentést, melyből a következő adatokat kívánjuk megemlíteni. Fiókválasztmányunknak van 20 alapító, 1 örökös, 252 rendes, 10 pártoló és 5 gyámolító tagja; az évi bevételi összeg 830 frt. 20¹/₂ kr., kiadás: a központba 75% czímen beszállított 731 frt. 60 kr., dologi szükségletekre adott 70 frt. 04 kr., készpénzkészlet 28 frt. 47 kr. — A központból ez év folytán 700 frtnyi segélyben részesítettett választmányunk, illetve az ez által segélyezésre ajánlott intézetek és p.: a két magyar óvoda 400 frt; a kereskedők társulata által fenntartott alsófokú kereskedelmi iskola 200 frt; az áll. középfaipariskola 100 frt; óvodáink a nm. közokt. ministeriumtól is nyertek 400 frt. évi segélyt. Ezek mellett Apáca egy teljes könyvtárt kapott, Csernátfa és Zajzon könyvtárai folytatólag szaporítottak. Gr. Bethlen András volt főispánunk, m. kir. földmívelési min. úr pedig szintén 500 frtnyi szíves adománnyal örkítette meg nevét az óvodák támogatása körül. — A választmány közrehatása folytán szépen halad a csángószoborra megindított gyűjtés, valamint a színi szakosztály újra szervezése.

A jelentés egyakarattal tudomásul vétetett s ennek rendén úgy a fiókválasztmány pénztárosa Józsa Mihály, mint az óvodák pénztárosa János Lajos urak részére, az ügy körül tanúsított buzgó és odaadó munkásságért szavazott jegyzőkönyvi köszönet mellett, a felelősség alóli fölmentvényt a közelebbi lejárt két egyleti évre megadtak a közgyűlés által.

A tárgysorozat rendén a központ által kibocsátott vidéki választmányok ügyrendjének kihirdetése következett volna, minthogy azonban az idő nagyon előre haladt, indítvány folytán kimondta a közgyűlés, hogy ez a „Brassó” egyik közelebbi számában közétetik, a választmány pedig meghatalmaztatott, hogy ezen ügyrend keretén belül a helyi viszonyoknak megfelelő házirendet dolgozzék ki.

A tisztviselői kar kiegészítési kerülvén szönyegre közfelkiáltás után alelnöknek Ronbauer Emil áll. főreáliskola igazgató, jegyzőkké Walther Béla áll. főreáliskolai tanár és János Lajos áll. el. isk. v. tanító választottak meg.

Az indítványok során Dr. Weisz Ignác ügyvéd indítványára általános lelkesedés közt szavaz a közgyűlés jegyzőkönyvileg köszönetet Kilényi Endre fumei áll. polg. iskolai tanító urnak azon buzgó fáradozásért, melyet mint az E. M. E. E. brassómezei választmányának jegyzője az egyesület hazafias céljai érdekében kifejtett; egyidejűleg köszönetet mondott a közgyűlés Józsa Mihály h. jegyzőnek is a helyettesítés körül tanúsított buzgalkodásért.

Ezek után az elnök a tanúsított érdeklődést megköszönve, az E. M. K. E. hazafias céljainak elérésére Isten áldását kérve, a gyűlést bezárta. — †.

A városi képviselő testület november 12-iki ülése.

A polgármester megnyitván az ülést, elsőben is kisebb jelentőségű folyó ügyeket terjeszt elő. A napirend első három tárgya a gyűlés határozatkép telensége miatt a jövő gyűlés napirendjére tűzetik, hasonlóképp a központi temető telekvételének kérdése is. — A gázgyár átvételére szükségelt 100,000 frtnyi folyó kölcsön fölvétele iránt is csak a deczemberi ülésen határoz a városi képviselőtestület.

A sínlők házának ellátási költségeire megkívántatott 1740 frtnyi pótkölcsön engedélyeztetik; ez összeg az esetleges megtakarításból fedezendő s ennek hiányában új javaslat teendő.

A városi ipariskola részére az 1891-iki költségvetésbe 1500 frt vétetik föl.

A nyilvános polgári kórház előirányzata jóváhagyás végett fölterjesztendő a ministeriumhoz.

Az állami főreáliskola alatti utca megnyitásának, a régi városi fal lebontásának, védőfal emelésének s a megfelelő rácsozat elkészítésének munkálatai nyilvános árlejtés útján adatnak ki.

A középső és hátsó utcában felállítandó három, kettős szivattyú-kút számára 315, 282 és 277 forint vétetik fel a jövő évi költségvetésbe s a munkálatok árlejtés útján adatnak ki.

Az Árvaház-utcai kapu medenczéjétől a szabókertig terjedő facsövű vízvezeték agyagesövekkel fog felcsereleltetni, mely költségekre 241 frt. engedélyeztetik az előre nem látott kiadások rovatóból.

A városi virilisták (100 rendes és 40 póttag) jegyzéke tudomásul szolgál s nyilvánosságra hozatik.

A titkos rendőri jelentés tudomásul vétetik és 1891-iki költségeire 600 frt. engedélyeztetik. Ez ügy ellenőrzésére Schnell K., Dück J. és Puskariu J. küldetnek ki.

Minthogy a városi levéltár helyiségei mindinkább túltöltődnek, a hasznavehetetlen iratok kiselejtezése a történelmi bizottságra bízatik.

A villaépítésre kijelölt Noa-telkek tárgyában határozatba megy, hogy két telek olyképp egyesíthető, hogy csak egy lakóház építhessék reá.

A bolgárszegi gör.-keleti egyházköztség szegényorvosi állomás szervezéseért folyamodván, kérvénye a városi főorvosnak adatott ki javaslatlétel czéljából.

Schwabach Ernő magánzónak meg nem szabott időre tartózkodási engedély adatik, minthogy híre kifogástalan s 65,000 márka évi jövedelme van, tehát előreláthatólag nem fog a város terhére esni.

Brassó város megírandó erdészeti történetének nyomtatási költségeire 600 frt vétetik fel az 1891-iki költségvetésbe.

A földmívelési minister önméltósága a szepítőegyletnek 500 frtot adományozván, az egylet engedélyt kér és kap a Czenk csúsa alatt fekvő u. n. „Apáca-barlang”-hoz vezető út elkészítésére, valamint a barlang kibővítése s befűtővezetése.

Ó-Sánczon s a Döblény völgyben 6185 frtba kerülő erdészlatok levén építendő, a törzsvagyton e czélra fordítása felől a jövő ülés fog határozni.

A napirend letárgyaltatván, az ülés berekesztett.

A tüdővész gyógyítása.

— Dr. Koch cikke. —

Dr. Koch, a berlini egyetem nagynevű tanára a tüdővész gyógyításának sensatiós eredményeit a Berlinben megjelenő „Deutsche Medicinische Wochenschrift”-ben tette közzé. A nagyfontosságú cikkből közöljük az alábbiakat:

Koch tanár hivatkozik arra az előadásra, melyet a Berlinben ülésezett 10-ik nemzetközi orvosi congressuson tartott s a melynek folyamán oly szerről tett említést, a melynek segélyével sikerült neki tüdővész állapotokat meggyógyítani. E szerrel időközben az embereken is tett kísérleteket.

A szóban forgó szer származására, készítésére és előállítására vonatkozólag nem közölhet semmi adatot, mert munkáját erre nézve még nem fejezte be. Ezekre nézve majd később nyilatkozik.

Azok az orvosok, kik a szerrel már most akarnak kísérletet tenni, megszerezhetik azt dr. A. Lippertztől (Berlin, NW. Lüneburgerstrasse 28.), ki dr. Koch és dr. Pfuhl közreműködése mellett a szer előállítását átvette. Megjegyzendő azonban, hogy a jelenlegi készlet még csekély s csak pár hét múlva állhat nagyobb mennyiség rendelkezésére.

A szer hatása tüdővészknél általában úgy nyilvánult, hogy az első befecskendezések után a högés és köpés némileg fokozódott, azután mind csekélyebb lett s a legkedvezőbb esetekben egészen meg is szűnt. A köpés nem volt többé genyes, inkább nyálkás s a bacillusok száma (mert kísérletezésre csak olyan betegek választattak, kinek köpésében bacillusok voltak) rendszeren csak akkor fogyott, ha a köpés már nyálkás volt. Időről-időre el is tűntek, de aztán ismét előkérültek, míg a köpés teljesen meg nem szűnt. Egyszersmind megszűntek az éjszakai izzadások, a beteg kinézése javult, testük súlya gyarapodott. A tüdővész első stadiumában gyógykezelt betegek 4—6 hét lefolyása alatt a betegség minden symptomájától valamennyien teljesen megszabadultak, úgy, hogy felgyógyultnak lehet őket tekinteni. Oly betegek is lényegesen jobban lettek s majdnem teljesen kigyógyultak, kiknek tüdejében a betegség még nem vájt tulságos nagy üregeket. Csak azon tüdővészeseknél nem volt objektív javulás észlelhető, kiknek tüdejében már sok és nagy üreg volt, bár a köpés ezeknél is alábbhagyott s subjectív állapotuk lényegesen javult.

Koch a következőképen fejezi be cikkét:

„Mind e tapasztalatok alapján azt állíthatni, hogy a sorvadás (tüdővész) e gyógyszer segítségével biztosan gyógyítható. E kijelentés még annyiban korlátozandó, mert még befejezett tapasztalatok nem támogatják abban, hogy a gyógyítás végleges-e, a visszaesés ki van-e zárva; bár föltehető, hogy a visszaesés ép oly könnyen gyógyítható, mint a baj első támadása. Viszont, valamint más ragályos betegségek-nél, itt is föltehető, hogy az egyszer kigyógyult szerv, tartósan egészséges marad.

Előreláthatólag leggyorsabb lesz a kezelés a kezdődő sorvadásoknál és az egyszerű sebészeti bántalmak-nál, de a tuberculosis minden egyéb fajtájánál az orvosi tudománynak teljes szabadságot kell engedni, a mennyiben az eljárást egyéníteni kell, hogy a gyógyszert minden lehető egyéb szer támogatásával érvényesíthessék.

Az új gyógymód súlypontja, annak lehető korai alkalmazásában fekszik.

Jövőben sokkal jobban kell ügyelni az orvosnak arra, hogy a tüdővést oly korán, a mint csak lehet, kimutassa. Eddigelé a tuberculosis-bacillusok jelenlétét a köpetben csak mint nem érdektelen mellékdolgot keresték, mi által a diagnosit kétségtelenné tették ugyan, de gyakran el is mulasztották.

Jövőben az orvos, a ki elmulasztja a phtisis bacillusait a köpetben constatalni, olyan korán a mint csak lehetséges, betegének elhanyagolásáért teszi magát felelőssé, mert ettől függ a diagnosis s az ennek alapján sürgősen megindítandó specialis kezeléstől függhet a beteg élete.

Csak akkor lesz a gyógymód a szenvedő emberiségre valóságos áldássá, ha lehető lesz a tuberculosis minden esetét idejekorán venni kezelés alá.

NAPI HIREK.

Magyar dalestély. A brassói magyar dalárda folyó 1890. évi november hó 22-én tartja a „Nr. 1” nagytermében Jaschik Gyula, tb. karnagy úr vezetése alatt a 28. egyesületi évben második rendes, tánczczal egybekötött zártkörű dalestélyét, még pedig a következő műsorozattal:

1. Doppler Károly: „Népdal”, énekl. a férfikar. 2. Schumann: „Czigányélet”, zongorakiséret mellett énekl. a férfikar. 3. a) Liszt Ferencz: „Csodás világ a szerelem”, b) Schumann: „Miért kérde?” tenor-solo, énekl. Binder Jenő e. t. 4. Lachner Károly: „A dal dicsérete”, én. a vegyeskar. 5. Kreuzer: „Ima” Granadai éj-ből, én. a férfikar. 6. a) Schubert: „Szerelmi izenet”, b) Sucher: „Szerelmi boldogság”, c) Brahms: „Czigány dalok”, sopran-solo, énekl. Kónopassek Laura k. a. 7. Huber Károly: „Nemzeti zászló”, zongorakiséret mellett énekl. a férfikar. — Pártoló tagok két-két tiszteletjegyet kapnak. Nem pártoló tagok részére belépti jegy személyenkint 1 frt. Család-jegy 3 személyre 2 frt. 50 kr. Tanuló-jegy a pénztárnál 50 kr. Kezdeté 8 órakor.

Felhívás. Az alulírott választmány tisztelettel felhívja mindazokat, kik a magyar dalárda folyó hó 22-én tartandó estélyére tévedésből netalán meghívót nem kaptak volna, de erre igényt tartanak, hogy ebbeli kívánságuk kielégítése végett a dalárda akár-melyik működő tagjánál jelentkezzenek. — Brassó, 1890. nov. 17. — A dalárda választmánya.

Az iparfelügyelői intézmény ujjszervezése. A kereskedelemügyi minister rendelkezésére álló, a gyári ipar felügyeletével megbízott személyzet elégtelennek bizonyult. A személyzet elégtelenségét beigazolja a többi európai államok gyárfelügyelői szervezetével való egybehasonlítás, de az a körülmény is, hogy az eddig megbízott személyzettel évenként alig lehetett eddig a nagyobb ipartelek felét és pedig csak egyszer megvizsgáltatni a lefolyt év folyamán. Az intézmény ujjszervezése küszöbön van és valószínűleg a munkások baleset elleni biztosításáról szóló javaslattal kapcsolatban fog erre vonatkozólag a kereskedelem-ügyi minister a képviselőháznak előterjesztést tenni.

Nagylelkű adomány. Bródy Zsigmond lapkiadó és szerkesztő 50-ik születésnapja emlékére közel 80 ezer forintnyi összeget adományozott humanitárius és publicistikai czélokra. — Ezen összegből 20 ezer forintot az akadémiának hagyott publicistai jutalomra, 20 ezer frtot pedig a hírlapírók nyugdíjintézetének hagyományozott.

A világ legkisebb festménye. Lietzenmayer Sándor festő hazánkfia, a müncheni festőakadémia tanára, Münchenből igen érdekes ajándékkal kedveskedett a hercegprimásnak, kinél a művész családja nemrégiben vendégségben volt. Az ajándék nem egyéb, mint a világ legkisebb festménye, Seitz Károly német festő mogyoró nagyságu holdvilágos tájképe.

Lietzenmyer neje azt írta a hercegprimásnak, hogy ha már Esztergomban van a világ legnagyobb oltárképe, legyen meg a primási muzeumban a világ legkisebb festménye is.

Az aradi hölgyek Zalának. A vértanuszobor alkotóját szép ajándékkal fogják meglepni az aradi hölgyek. Zala tiszteletére ugyanis bankett volt; a banketten jelen volt hölgyek most lefotografáltatták magukat s a fotografiájokat diszes albumba kötve fogják megküldeni Zala Györgynek. Az albumot Arad legelőkelőbb, legszebb hölgyeinek fotografiája ékesíti.

Orth János felkutatása. Egy bécsi távirat szerint Argentina bécsi követe távirati uton kérdést intézett Buenos-Ayresbe kormányához, vajjon az tett-e már lépéseket Orth János és hajója sorsának kikutatására. Az esetre, ha ezt eddig még nem tette, Harbalt az az eszmét vetette fel kormánya előtt, hogy nagy actiót indítson meg Orth János fölkeresése végett, nevezetesen két irányban küldjön ki expediciót: vizen és szárazon. A követ, ki az argentinai partvidéket személyesen ismeri és egy alkalommal a vihar egy parttól száz mértföldnyire fekvő szigetre vetette ki, azt hiszi, hogy Orth János valamely délamerikai kikötőbe menekült.

Anyai gondosság. Fialat parasztasszony egyetlen fiacskáját súlyos betegség szögzi ágyhoz. Faluhelyen nincs doktor s az anya rászánja magát, hogy daczára a sáros, esős őszi időnek, begyalogol a szomszédváros orvosához. — „Tekintetes ur, a fiam hagy-mázban fekszik.” — Aztán elmondja hegyről tövire a bajt. Az orvos gyógyszert rendel: „Jöjjön be minden nap s mondja meg, hogy van a fia.” — „Biz nem jövök én többet. Nagy sár van, majd beleful az ember. Hanem arra kérem a doktor urat: állítsa ki a „halotti bizonyítványt.” — „...?” — „Mert mert lássa, tekintetes ur, úgy is meghal a fiam, aztán ebben a rossz időben minek járjak kétszer?”

Holttest a hordóban. Három hét előtt eltűnt Lebon, naneyi szeszerkeskedő felesége, kirol tudták hogy férje rosszul bánt vele. A közhit azt tartotta hogy Lebon meggyilkolta nejét, de az ismételt házmotózások sem jártak eredménnyel. Tegnapelőtt a szomszédos Marsam helység egy lakosa a Lebon czégtől hordót kapott, melyet nem rendelt meg. Mégis felnyitotta és megtalálta benne Lebonnak alkoholban uszó, jól konzervált holttestét. Mielőtt a rendőrség letartóztathatta volna Lebon, ez agyonlőtte magát. A czég négy alkalmazottját és a meggyilkolt két női rokonát bűnrészesség gyanuja miatt letartóztatták.

A Rózsa Sándor fia. Az alföldi haramiavezér egyetlen fia, csontos fejű, zömök ember, állott a szegedi rendőrség előtt. — „Hogy hívják?” kérdezte a kapitány. „Bódi Sándor.” — „Nem ez a maga neve.” — „Az apámat nem így hívták.” — „Hogy hívták?” Bodi megismétli homlokát s búsan mondja: „Az én apám volt Rózsa Sándor, a kit olyan rossz embernek tartottak.” — „Miért nem viseli az apja nevét?” — „Nem tudok úgy megélni, tekintetes uram. Mindjárt az apámat emlegetik s akármi kis hiba miatt azt vágják a szemembe: „te sem vagy jobb!” Ifj. Rózsa Sándor részeg fővel elcserelelte a gazdája szamarát s elment vele Horgosra. Ezért a tévedésért került galibába, mert eleinte lopást gyanítottak. Mikor útjára bocsátották, hetykén szólott oda a bírónak: „Ennél többet sem voltam törvénytől.”

Nyílt tér.)*

Nyilvános köszönet.

Kedves és elmulasztatlan kötelességet vélek teljesíteni, midőn hálás köszönetet fejezek ki e helyütt is Rest A. József brassói közrendőrnek, ki, habár idei november 14-én, midőn üzletembe a betörés megtörtént, honn sem volt, vissza jöve küldetéséről Vidombákról Brassóba, az országúton haladó plojesti illetőségű Marina Petrut gyanusnak látva, azonnal Brassóba visszakísérte, hol kitűnt, hogy épen a betörőt fogta el. Rest A. József rendőr ezen tette által megmutatta, hogy a rövid másfél év alatt, melyben rendőri hivatalt visel, tapintatosságot, erélyt és képzettséget szerzett magának, mi bizonyára dicséretére válik nemcsak neki, hanem a felette álló hatóságnak is.

Brassó, 1890. november 16.

Vass Sándor.

Ezen rovat alatt megjelent közleményeknek sem tartalmam sem alakjáért nem vállal felelősséget a szerk.

A szerkesztésért felelős:

Dr. Vajna Gábor.

Társszerkesztő:

Kis-Küküllőm. részéről: Gyöngyössi István (D.-Szt.-Márton)
Laptulajdonos: Harmath Lajos.

